

...da občutim v sebi le eno veličast vesoljstva tihega Rast. (Srečko Kosovel)

UVODNIK

Slovenski klasični licej v Trstu pod vprašajem

Pred časom sem izvedela, da se je letos na tržaški klasični licej vpisalo premalo dijakov, tako da v trenutku, ko pišem, zgleда, da letos prvega letnika verjetno ne bo.

Ne vem, kje naj bi iskali razloge za tako stanje, morda v vedno manjšem številu dijakov nasploh, morda v velikem zanimanju za jezikovno smer znanstvenega liceja ali morda v še vedno precej razširjenem (a neutemeljenem) predsodku, da je klasična šola primerna le za odličnjake. Res pa je, da se v tem, tako težkem položaju, kar samo po sebi vsili vprašanje: kaj pa v resnici klasična gimnazija dijaku nudi danes, v dobi informatike, računalniških mrež, svetovnih ekonomskih interesov ipd.

V časopisu La Rapubblica je dne 5. septembra t.l. znani in priljubljeni italijanski pisatelj Luciano de Crescenzo tudi sam skušal odgovoriti na to vprašanje. Ameriški sistem vzgoje, ki meri na dijakovo izredno specializacijo v določeni, predvsem navadno zelo omejeni stroki, je primerjal italijanskemu sistemu, predvsem pa klasičnemu liceju. Prišel je do zaključka, da je rezultat petletnega študija na klasičnem liceju navadno ta: "klasičnik" se po opravljeni maturi pravzaprav zave, da je skorajda brez praktičnega znanja, takega znanja torej, ki bi ga lahko takoj izkoristil za specifično delo. Pet let se je pravzaprav učil nekaj "mrtvih" predmetov, latinščino, grščino in filozofijo, in zdi se mu, da je v nasprotju z absolventi znanstvenega liceja ostal za nekaj prikrajšan. De Crescenzo vendar zaključuje misel s trditvijo, da bodo "klasičnik" prav latinščina, grščina in filozofija s časom odkrile resnični smisel in cilj šolske vzgoje, to je, dijaku vtisniti v dušo željo po znanju.

Kaj naj dodam tem mislim? Dejstvo, da se pravzaprav naš, slovenski klasični licej že nekaj časa odlikuje po tem, da je poznavanje klasične kulture izpopolnil še s sperimentalnim poukom matematike in informatike ter da je podaljšal študij tujega jezika skozi vseh pet šolskih let. Vse to, ne da bi se zmanjšala tista želja po znanju, ki je sad petletnega študija na klasični gimnaziji.

Maila Ozbič

VABILO ZA VSE MLADE

Vsako soboto ob 18.30 se slovenski višješolci in univerzitetni študentje zbiramo v Peterlinovi dvorani v ulici Donizetti, 3, v Trstu. Prirejamo predavanja o mladinskih, aktualnih in zgodovinskih vprašanjih, srečanja z znanimi literarnimi ustvarjalci, filmske večere, družabnosti in srečanja z mladimi iz drugih pokrajin, izlete. Imamo tudi gledališki krožek. Lahko postaneš član kluba ali se udeležiš tega ali onega srečanja, ki te zanima. Vedno boš dobrodošel!

KLUB

Člani kluba na srečanju treh Slovenij

Tudi med poletnimi počitnicami klubovci niso mirovali. Znano je, da se je med julijem in avgustom v Šentvidu v Ljubljani odvijalo Srečanje treh Slove-nij, na katerem so se zbrali zastopniki Slovencev iz vseh koncev sveta, se pravi Slovenci iz Argentine, Kanade, Italije in drugih držav. Med njimi je bila seveda tudi skupina mladih klubovcev.

Srečanje se je odvijalo v zavodu Sv. Stanislava v soboto, 2. avgusta. Program se je začel z okroglo mizo, kjer so se predstavile vse skupine, tako da smo lahko veliko slišali predvsem o naših sonarodnjakih iz Argentine in Kanade.

Po predstavitvi je bila na vrsti orientacijska igra, v kateri so sodelovale mešane skupine. Sledila je nogometna tekma, v kateri smo se spet pomerili med sabo v mešanih skupinah. To je bila enkratna priložnost, da smo se med sabo bolje spoznali in si tudi izmenjali naslove. Po igri in tekmah je bilo na vrsti kosilo, po njem pa nekaj prostega časa. Nekateri so ga izkoristili za počitek, drugi za klepet ali sprehod po bližnji okolici.

Sledila je sv. maša, ki jo je vodil ljubljanski nadškof Šuštar. Kasneje so argentinski in kanadski Slovenci nastopili še na odru in prikazali značilne plese iz držav, kjer živijo.

Slovenci iz Argentine in Kanade so potem nadaljevali srečanje na Sv. Višar-jah. Takrat so za sabo imeli že nekaj tednov letovanja v Sloveniji. Prav na srečanju v Ljubljani pa so nam dokazali, kako zelo so ohranili slovensko zave-st, pa čeprav živijo tako daleč od domo-vine. To bi moralo biti v zgled vsem Slo-vencem, ki živijo drugod po svetu.

Erik Sancin

DRAGA MLADIH *96

Izvedba Drage mladih '96 je tudi letos za nami. Prav neverjetno je, da srečanje, na katerega se pripravljate veliko mesecev z različnimi sestanki, kar naenkrat mine, medtem pa se že začnejo pogajanja, kdo bo prevzel organizacijo naslednje leto.

Letos so zanjo poskrbeli začetniki, in sicer mladi združenja Mavrični most iz Kozine; je pa velika čast, če že začetnika nagradijo s pohvalo. Za letošnjo organizacijo je namreč marsikdo rekel, da je bila skoraj profesionalna - in to pohvalo si je Mavrični most pošteno zaslužil. Vse je teklo kot po olju: predavanja, predstavitve predavateljev, kotichek, kjer so ti nudili potrebne informacije, zabavni večeri, kuhinja in... no, o točnosti pa raje ne bi govorili - smo pač Primorci...

Obračun 6. Drage mladih je torej nadvse pozitiven in spodbuden za bodočnost. Najlepši podatek je morda prav število mladih, ki so se letos udeležili celotnega programa ali pa so se odzvali samo na nekatera predavanja - v primerjavi s prejšnjimi leti je namreč krepko naraslo.

Zdaj pa naj se še enkrat (tokrat zadnjič) spomnim predavanj in predavateljev, ki so obogatili letošnjo Drago.

Precej široko osnovano je bilo uvodno predavanje o etiki, ki ga je vodil profesor Edvard Kovač. V središču svojega razmišljanja o etiki je postavil

človekovo odgovornost kot sposobnost odgovarjanja na probleme z ozirom na etični odnos do sebe in do drugih oseb. Predavanju je sledilo delo po skupinah, pri katerem smo mladi morali razmisliti, kateri se nam zdi etično najbolj odgovoren poklic, kateri pa etično najbolj vprašljiv. Profesor Kovač je potem primerjal naše zaključke s tistimi iz ankete, na katero so odgovarjali mladi iz Francije, Nemčije in Združenih držav.

Številno publiko bodisi mlajših kot starejših je pritegnila okrogla miza o etiki v medicini, ki je vsakemu dala precej snovi v premislek. Genetsko raziskovanje je dejansko pripomoglo k podaljšanju človekovega življenja in k zdravljenju bolezni, ki so jih pred leti imeli za smrtne. Raziskovanja v zvezi z živimi organizmi pa lahko zaidejo v ekstreme (kot na primer kloniranje), če osebna vest posameznega raziskovalca ne usmerja znanstvenega dela. Pri tej okrogli mizi so sodelovali dr. Metka Klevišar, dr. Alojz Ihan in prof. Jože Faganel. Uvodno misel pa je podal prof. Anton Dolenc.

Vrsto predavanj je zaključila okrogla miza o etiki v politiki: udeležili so se je politiki iz matice: Janez Podobnik, Andrej Capuder, Milan Zver in politolog Igor Lukšič, s Koroške Vladimir Smrtnik in iz Trsta Ivo Jevnikar. Politiki so se v uvodnem nagovoru dotaknili

Machiavellijevega vprašanja in sicer, ali naj bo politika ločena od etike ali naj se pokorava njenim zakonom, nakar so se spustili v debato.

Vsa predavanja so bila po oceni vseh prisotnih zelo zanimiva in kvalitetna, predavatelji pa vsekakor zelo privlačni. Mislim tudi, da imajo organizatorji, in sicer Mavrični most iz Kozine, mladinski odbor Slovenske prosvete, Skupnost Katoliške mladine in AMOS veliko zaslugo prav glede izbire argumentov, ki niso izključevali nikogar, ker se niso vezali na kako specifično krajevno stvarnost oziroma problematiko. Predavanja so bila namreč prav tako aktualna in zanimiva za mlade iz Slovenije kot iz Trsta ali Koroške.

Kulturni oziroma zabavni program Drage si tudi zasluži visoko oceno. Na prvem večeru smo lahko sledili nastopu zborov Devin in Fantje izpod Grmade ter amaterske gledališke skupine Cerovlje-Mavhinje, ki so izvedli scensko predstavo Zvon sem slišal pod nebom nocoj. Na drugem dnevu Drage mladih pa smo se po popoldanskem izletu v Bazovico in Drago v večernih (nočnih) urah prepustili glasbi in se med plesom vseh mogočih ritmov, od polke do makarene, skušali med sabo bolje spoznati.

Letošnja Draga mladih je bila nekaj res posebnega: to smo mladi ugotovili tudi na zaključni pospravi. Če se je v prejšnjih letih pojavilo vprašanje, ali bo Draga mladih v prihodnje preživela, je letošnja številčna udeležba pokazala, da si mladi želimo takih srečanj, na katerih se lahko seznanimo s problemi in problematikami naše sodobnosti ob poslušanju bodisi podobno kot drugače mislečih.

Čeprav je bila letošnja udeležba na Dragi mladih rekordna, smo z obžalovanjem ugotovili, da je bilo zelo malo mladih z Goriške, Koroške in zdomstva.

Zgleda, da bo naslednje leto treba reklamno kampanijo še potencirati, kdor pa se je letos udeležil Drage mladih, se bo naslednje leto prav gotovo vrnil.

Nadja Roncelli

Udeleženci Drage mladih '96 na "gasilskem" posnetku pred razhodom.

Evropsko srečanje mladih v Stuttgartu

Tudi letos bo taizejsko ekumensko gibanje pripravilo novoletno srečanje evropske mladine. O podobnih srečanjih, ki so vsako leto v drugem evropskem mestu, smo v Rasti že poročali, saj se jih že nekaj let udeležujejo tudi mladi iz zamejstva (v Münchnu, Parizu, Vroclavu). Nekaj dni preživijo v župnijah in družinah, ki jih gostijo, srečajo se z mladimi iz cele Evrope, z njimi se pogovarjajo o mladinskih, socialnih, verskih vprašanjih, se z njimi povezujejo v molitvi, z Bogom pa v osebni poglabitvi.

Ob koncu letošnjega leta, od 28. decembra do 1. januarja, bo na desetisoče mladih doživelo to edinstveno izkušnjo v Nemčiji, v mestu Stuttgart. Zamejci se bomo kot običajno pridružili mladim iz Slovenije, ki bodo odpotovali z avtobusi 27. decembra. Cena prevoza ni še natančno določena (približno 80 dem). Prijaviti se bo možno tudi v Trstu (228307 - Aleš) do 1. novembra. Za udeležence bosta obvezni dve pripravi. Natančnejše informacije bodo objavljene tudi v zamejskem dnevnem in periodičnem tisku.

Vznemirjati in povezovati

Vsako leto je v dvorani teološke fakultete v Ljubljani sklop predavanj, ki so namenjena vsem slovenskim intelektualcem, posebno mladim izobražencem. Teološki tečaj nosi letos naslov Vznemirjati in povezovati. Trajal bo od ponedeljka, 8. novembra do petka, 29. novembra. Na njem bodo predavali dr. Drago Ocvirk, dr. Jože Krašovec, dr. Manca Košir, dr. Janez Dular, Niko Grafenauer, dr. Marjan Turenšek, dr. Vinko Potočnik in dr. Christian Potočnik.

O družini in zakonu za mlade

Najnovejše raziskave kažejo, da so med približno šestdesetimi vrednotami na prvem mestu ljubezen, zakon in družina. Večina mladih si bolj kot karkoli drugega želi srečo v ljubezni, ki bi pripeljala v harmonično zakonsko skupnost, iz katere bi zrasla trdna družina. V Sloveniji razpade vsak četrti zakon. Tudi mnogi mladi

Okrogla miza o etiki v političnem življenju na Dragi mladih '96.

na poti iskanja partnerja in hoje v dvoje srečujejo številne prepreke.

O tem in še o marsičem drugem se bodo pogovarjali udeleženci ciklusa srečanj s skupnim naslovom O družini in zakonu za mlade. Predavanja bodo ob torkih ob 19.30 v prostorih MIC, Mirje 7 v Ljubljani.

Na sporedu bodo naslednja srečanja: dr. Marjan Turenšek: OD ZALJUBLJENOSTI DO LJUBEZNI, 15. okt. 1996; dr. Janez Musek: ZAKON KOT ŽIVLJENJSKA PRILOŽNOST, 22. okt.; p. Marko Novak: SIJAJ PRIJATELJSTVA, 29. okt.; Vanja in Matevž Kržan: RADOST ŽENE, 12. nov.; dr. Martina Žmuc Tomori: BOM ZMOGEL OČETOVSTVO, 3. dec.; dr. Majda Klinar: LJUBLJENI IN ZAŽELENI, 10. dec.; mladi, ki se pripravljajo na zakon: ZORENJE V DVOJE, 17. dec.; Anica Uranjek, specialist klinične psihologije: KO SEDEMO IN SE POGOVORIMO, 7. jan.; Anica Uranjek, spec. klin. psihologije: DRUŽINA NA PREPIHU, 14. jan.; mladi poročeni pari: SE NAJINE SANJE URESNIČUJEJO?, 21. jan.; p. Miha Žužek: ZAKAJ SE NISEM POROČIL, 28. jan.

Klub "Skrivnosti sreče"

So nas naše sanje o sreči razočarale? Le kdo je kriv? Veliko ljudi si prizadeva za srečo. Največkrat neuspešno. Postanejo le še trdneje prepričani: "Biti srečen je kruta prevara." Obstajajo določene "Slepe ulice", ki so videti privlačne, a ne vodijo nikamor.

Srečanja bodo dvakrat na mesec, vsakih štirinajst dni; vodi jih Barbara Lenart, pod mentorstvom prof. dr. Tušaka. Prvo srečanje bo v sredo, 16. okt., ob 17.30 v MIC, Mirje 7, v Ljubljani. Zadnje srečanje bo meseca marca.

Klub logoterapija

Imamo svoje življenje za smiselno? Zakaj tolikokrat izbiramo obup pred smislom in "ne spleča se" pred preseganjem samega sebe? Za kaj pravzaprav gre v našem življenju? Kdo izumlja ideale in vrednote?

Srečanja, ki jih bo vodila Mirjam Erce pod mentorstvom prof. dr. Tušaka, bodo dvakrat na mesec, vsakih štirinajst dni. Prvo srečanje bo v četrtek, 17. okt. ob 18. uri v MIC, Mirje 7 v Ljubljani.

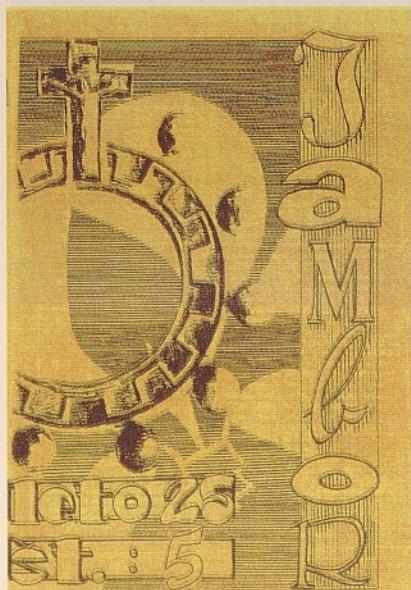
Delavnica o medijih

1. MOČ MEDIJEV, 29. okt. ob 16h; 2. NAVIDEZNA RESNICHNOST REKLAME - SANJSKI SVET, 12. nov. ob 16h; 3. POGLED V GLOBINO: ogled filma in pogovor o njem, s poudarki na verskih sporočilih, 19. nov. ob 16h. Delavnico vodi p. Peter Lah. Cilj delavnice: samo tisti, ki stvari pozna, jo lahko dobro uporabi in se izogne nevarnostim, ki jih skriva v sebi. Srečanja bodo v MIC, Mirje 7 v Ljubljani.

Prijave za vse dejavnosti zbirajo v MIC, Mirje 7, Ljubljana, vsak dan od ponedeljka do petka od 12. do 16. ure, najkasneje do dneva pred začetkom dejavnosti. Akontacija za vse dejavnosti v MIC je 1500 SIT.

Breda Susič

25 let skavtskega glasila Jambor: prvi obračun in novi izzivi

Slovenska zamejska publicistika ne šteje veliko mladinskih časopisov, vendar te redke izjeme igrajo pomembno vlogo, ki se je večkrat žal ne zavedamo. Nekateri listi imajo krajše življenje, drugi pa se prebijejo do "zrelosti", ko lahko na podlagi preteklega delovanja opravijo prvi obračun in se pripravijo na nove izzive. Tak je primer skavtskega glasila *Jambor*, ki že več kot 25 let povezuje slovenske tržaške skavte ter predstavlja zanje in za vse "zunanje" bralce (starše, simpatizerje) vir informacij o delovanju in namenih skavtske organizacije.

Zanimalo nas je, kako v uredništvu *Jambora* doživljajo pomembno obletnico glasila, zato smo na klepet povabili tri sodelavce, ki obenem predstavljajo tri različna obdobja skavtskega časopisa: ker so vsi trije še vedno aktivni člani uredniškega odbora, smo z njimi lahko preleteli celotno zgodovino *Jambora*, od njegovega nastanka do obdobja krize ter novih načrtov za naprej. Prvi gost je 38 letni Marko Tavčar, znani časnikar Radia Trst A ter odgovorni urednik pri Goriški Mohorjevi družbi: več let je tudi član in tajnik zbora *Fantje izpod Grmade*. Pri *Jamboru* opravlja funkcijo odgovornega urednika (kot

poklicni novinar odgovarja zanj pred sodiščem), obenem pa objavlja članke s skavtskim imenom Visoki jastrebi. V uredniškem odboru sedi tudi Mitja Petaros, 29 letni uradnik iz Trsta, več let glavni urednik glasila: nekaj člankov podpisuje z imenom Marljivi srnjak, za druge pa se poslužuje raznih psevdonimov. Sedanji glavni urednik *Jambora* pa je 21 letni Ilario Tul: po opravljenem študiju na oddelku za geometre DTTZ Žiga Zois, sledi predavanjem iz civilnega inženirstva. Pri skavtih so mu zaradi značajskih potez dali ime Ustrežljivi konj: pol v šali pol zares pa nam je zaupal, da je nekoliko spremenil svoj značaj, saj mu je *ustrežljivost* povzročila marsikatero sitnost.

Zanima nas, kako dolgo ste že pri skavtih oz. kako to, da se še vedno aktivno udeležujete na skavtskem področju?

Tavčar: K skavtski organizaciji sem pristopil razmeroma pozno, šele na višji šoli, ker v Devinu, odkoder sem doma, skavtskih skupin enostavno ni bilo. Najprej sem hodil na sestanke v Trst, nato pa sva z Marijonom Brecljem v Devinu ustanovila vod Kondorjev. Bil sem v vodstvu SZSO, večkrat sem vodil poletne taborne, od leta 1977 pa bil dalj časa glavni urednik *Jambora*, dokler nisem pred približno šestnajstimi leti sprejel funkcijo odgovornega urednika. Zaradi službenih obveznosti ne morem stalno sodelovati pri glasilu, vendar se čutim vedno vezanega na skavtsko okolje.

Petaros: Jaz pa sem v SZSO vstopil kot volčič že daljnega leta 1973. Skavtizem mi je pomenil izredno dragoceno izkušnjo, zato se sedaj rad vračam kot voditelj skupin, v vodstvu organizacije in pri *Jamboru*.

Tul: Zakaj sem ostal pri skavtih? To se sprašujem tudi sam! (*smeh*) No, mimo šale, skavtizem je že del naše družinske tradicije in v Mačkolljah je vedno bilo veliko skavtov: pri devetih letih sem postal volčič, se takrat udeležil svojega prvega tabora, v Rovtah, in odkril, da je to krasna

izkušnja. Najprej sem ostal predvsem zaradi prijateljev, nato pa zaradi istih verskih vrednot, ki sem jih že dobil doma. Od lanskega leta sem glavni urednik *Jambora*, kar me gotovo močno povezuje s skavtsko organizacijo.

Marko, ti si sodelavec *Jambora* od zgodnjih sedemdesetih let: kako gledaš na tisto obdobje in kje je treba po tvojem mnenju iskati vzroke za krizo, ki je dolgo let pestila glasilo?

Tavčar: *Jambor* je nastal kot glasilo Slovenskih tržaških skavtov in skavtinj, ki se takrat še niso preime-

Marko Tavčar

novali v Slovensko zamejsko skavtsko organizacijo. Med ustanovitelji, kot mi sedaj prihajajo na misel, so bili Vera Tuta, Ivo Jevnikar, Magda Bizjak, Igor Tu-

ta, Marino Benedetti ter Evald Crevatin in Silvija Švara. Člani so čutili potrebo po listu, ki bi poročal o skavtskih dejavnostih in bi voditeljem nudil v branje strokovne članke o skavtizmu ter aktualna poročila; ki bi obsegal duhovne misli in obenem vabil k spoznavanju narave. Glasilo je že tedaj bilo razdeljeno na tri sklope, ki predstavljajo osnovno razdelitev znotraj skavtske organizacije: namenjeno je bilo volčičem in vevericam, izvidnikom in vodnicam ter roverjem in popotnicam.

Do krize je prišlo, ko se je spremenil sistem dela: na začetku je ekipa zbrala članke, Jevnikar jih je lektoriral, Silvija Švara pretipkala, Crevatin pa je risal - v nekaj dneh je bil *Jambor* pripravljen. Kasneje sta v uredniško delo posegla offset in računalnik, kar je povzročilo nemalo težav: poznati moraš tehnologijo, paziti na kompatibilnost sistemov ter na impaginacijo. Delo je zato potekalo neenotno: šele lani se je pričela pozitivnejša faza, ko so uredništvo prevzeli Ilario Tul in ostali člani, ki imajo smisel za organizacijo dela.

Kako pa vidva ocenjujeta sedanje stanje *Jambora*?

Tul: *Jambor* bi lahko dosegel višji nivo, vendar ni volje za to. Sodelavci

so v glavnem vedno isti, hvalevredni: to se pravi, da je v uredništvu sedem uradnih sodelavcev z Markom Tavčarjem na čelu. In vendar bi lahko marsikdo pristopil, saj ne postavljamo posebnih pogojev za to: če bi kdo rad objavljaj, pa je seveda potrebno, da skrbi za jezikovno plat sestavka. Dobrodošli so predvsem iznajdljivi sodelavci, s splošno izobrazbo; sicer pa se vsi ne zavedajo, da pri *Jamboru* potrebujemo tudi tehnično pomoč. Značilnost glasila vidim v srednji starosti sodelavcev (pišejo v glavnem višješolci in člani do 28/29 let) ter v duhovni misli, ki jo oblikujejo duhovniki ali skavti; oboje odgovarja smislu *Jambora*: obveščati o notranjih zadevah organizacije in ostati zvest veriskim načelom skavtizma.

Petaros: V uredniški ekipi sem ob Tavčarju edini starejši in izkušen sodelavec, drugi se šele učijo dela.

Mitja Petaros

Kvaliteta glasila niha, ker se le redki posamezniki trudijo in ker sama organizacija ne dojame njegovega pomena: *Jambor* je namreč pomembno ogledalo slovenskega tržaškega skavtizma v preteklosti in sedanjosti. Obdobje krize torej ni še povsem mimo, zato smo se odločili, da bo 26. obletnica obstoja ostala brez posebnih pobud: raje se bomo trudili za redno in kvalitetno izhajanje.

Imate pri *Jamboru* veliko stroškov? Kako jih krijete?

Tul: Finančnih težav ni, ker vsi opravljamo delo zastonj, stroške pa krijajo člani organizacije in vodstvo. V članarino je namreč všteta tudi naročnina na glasilo. Sicer naj bi glasilo izhajalo osemkrat letno: ker pa smo večkrat morali pripraviti dvojne številke, so člani dobili *Jambor* v roke samo štirikrat v letu. Temu pa ni botrovala finančna stiska.

Petaros: Stroške imamo res samo pri materialu, torej pri nabavi papirja, črnila in matric ter pri tisku. Rad pa bi izkoristil priložnost in končno navedel, s katerimi težavami se mora soočiti uredništvo, saj se teh težav nekateri sploh ne zavedajo. Da *Jambor* izide, je treba: pritegniti sodelavce, pretipkati članke na računalniku (že

Marko je navedel, da računalnik lahko včasih neverjetno otežkoči delo, ko pride npr. do okvare), lektorirati prispevke, poskrbeti za impaginacijo in istočasno za likovni material; preden tiskamo, še enkrat vse pregledamo. Šele takrat lahko tiskamo, ščipamo in pošljemo skupinam. Do težav pride navadno že na samem začetku "procesa": v takem slučaju mora za vse poskrbeti en sam član uredništva.

Marko, ti si bil med ustanovitelji *Rasti*: meniš, da bi lahko prišlo do sodelovanja med obema listoma?

Tavčar: *Jambor* je dolgo časa bil edino mladinsko glasilo: članke smo zato objavljali v omejenem krogu časopisov - v skavtskem glasilu, *Katoliškem glasu* in v *Novem listu*. Po nastanku *Rasti* pa smo bolj literarne spise oz. tiste, ki niso bili vezani na skavtsko življenje, začeli objavljati v tem novem listu, medtem ko je *Jambor* ohranil tipično vsebino: poročilo o taborih, potopise, poročanje o izletih in posebnih podvigih (npr. *Transkavt*: ko sta dva skavta prehodila slovensko tranzverzalo), objavlja pa tudi pravljice, ki služijo najmlajšim kot uvod v igro. Poleg tega je od vedno razdeljen na tri starostne sklope in med sodelavci so tudi otroci od sedmih/dvanajstih let dalje. Že res, da pri *Jamboru* in *Rasti* sodelujejo včasih isti ljudje in da bi zato sodelovanje bilo možno, vendar bi bilo pametno zadevo koordinirati.

Kaj voščite *Jamboru* ob vstopu v 26. leto?

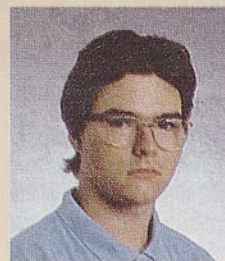
Petaros: Da bi izhajal še najmanj 25 let! (*smeh*) Vsekakor, da bi imel čim več odziva ter da bi se vsi zavedali njegove pomembnosti. *Jambor* je odprt vsem: generacijskih razlik ni, saj smo vsi skavti, predvsem pa prijatelji.

Tavčar: Seveda. Včasih pride do debate, ampak temu botruje nesoglasje idej, nikakor pa ne generacijski prepad.

Petaros: Zame je *Jambor* edini mladinski list, ki pa žal ostaja neizkoriščen: ob skavtskih poročilih bi lahko objavljaj pesmi, druge literarne prispevke, intervjuje s posameznimi vodi... Zakaj pa ne? Tudi s profesorji. Žal pa ni iniciative: tudi pri *Rasti* je tako - radi berejo, neradi pa pišejo. Za tako stanje je kriva šola, ker ni več kvalitetnih šolskih časopisov, kakršne so bile *Literarne vaje*: kdaj pa kdaj bi

lahko kak šolski spis našel pot tudi v druga glasila, tako pa nič.

Tul: Jaz pa mislim, da krivdo za tako stanje nosita radio in televizija. Če

Hario Tul

bi ljudje jemali v roke časopis in bi se poglobili v branje člankov, bi izkoristili čut za kritičnost ter se obenem učili pisanja. Televizija pa vodi v pasivnost: če pomislimo, koliko časa presedimo pred ekranom, se nam sedanjemu stanju prav res ni čuditi. No, sodelovanje pri *Jamboru* je lahko tudi zabavna stvar, ki prinaša kvalitetne sadove: če bi se kdo rad prepričal o tem, naj vstopi v tržaško Narodno in študijsko knjižnico, kjer so stari letniki vezani in shranjeni. Nekaj izvodov pošiljamo tudi v ljubljansko Narodno in univerzitetno knjižnico, za nove številke pa je najbolje, da se obrnete na skavtski sedež, ki je v Ul. Risorta 3 v Trstu.

Kaj pa ti, Marko? Preko dvajset let sodeluješ pri *Jamboru*: kaj pričakuješ zanj v bodoče?

Tavčar: Lepo bi bilo, ko bi uredništvo redno delovalo ter bi ožji člani vestno in organizirano opravljali delo. To seveda pomeni, da bi vse številke morali lektorirati: v teku let sta to funkcijo opravljala Ivo Jevnikar in Vera Tuta Ban, nato sem nekaj časa sam skrbel za to, v zadnjem letu pa se je nekaterim številkam poznalo, da lektorja ni bilo zraven. Ob tem bi morali izboljšati tehnični del: glasilo so redno prejemale skupine v Trstu, Bregu in na Zahodnem Krasu, drugje pa precej neredno.

Predvsem pa bi želel, da bi se *Jambor* razvijal na treh ravneh: da bi vsebinsko bil za voditelje zanimiv, spodbuden in prinašalec novih zamisli; da bi bil čim bolj informativen *navzven*, oz. da bi za starše in simpatizerje bil vir informacij o delovanju SZSO na Tržaškem; da bi za *člane* bil privlačen in v marsičem prenovljen: ob rednem poročanju o dejavnostih SZSO na Tržaškem, Goriškem in Koroškem nam bo morda že letos uspelo najti sodelavca, ki bi poročal o skavtizmu iz Slovenije.

Hvala lepa za pogovor in obilo sreče v nadaljnjem delovanju.

Neva Zaghet

Seminar o waleški manjšini z udeležbo dveh mladih Tržačanov

Od 10. do 14. julija se je v Walesu odvijal seminar o waleški manjšini. Udeležila sta se ga tudi predstavnika naše manjšine, in sicer **Francesca Simoni** in **Martin Maver**, oba aktivna člana SSK in mladinskega odbora pri Slovenski prosveti. Z njima smo se pogovarjali o tem enkratnem doživetju na seminarju, ki ga je organiziral Aman Tawe.

Kaj vaju je spodbudilo, da sta se udeležila tega srečanja?

Francesca: Najprej moram povedati, da je bila ta najina izkušnja prva take vrste. Osebnost me je zelo zanimala tema seminarja, izkušnja pa se mi je zdela izredno zanimiva. Breda, ki se je že udeležila drugih seminarjev, pa mi je povedala, kako potekajo dnevi in katere priložnosti ti nudijo taka srečanja. Poleg vsega tega pa se je ponudila še priložnost obiskati prekrasni Wales.

Katere so smernice in cilji seminarja in kako je vse delo potekalo?

Martin: Cilj seminarja je bila predstavitev waleške manjšine, njihovega jezika in načina življenja. Vse to so nam posredovali z organiziranimi obiski na šolah, univerzi, radiu, televiziji...

Francesca: Poleg teh sva se še udeležila folklornega večera, kjer so

nam postregli s tipičnimi jedmi. Med večerjo pa smo plesali in peli vsak svoje narodne pesmi.

Martin: Udeležila sva se tudi znane vsakoletnega festivala CNA-PAN. To je praznik, kjer se zbira vsa waleška mladina. V teku praznika so se vrstile razne skupine tako, da so vsi veselo plesali ob očarljivih zvokih waleške glasbe.

Francesca: Poleg tega pa smo imeli še družabne večere v pubih, kjer smo se srečali s predstavniki waleške manjšine; med enim pogovorom in drugim smo imeli priložnost okusiti njihovo pivo.

Kateri predstavniki manjšin so bili prisotni na seminarju?

Martin: Srečanja se je udeležilo kar 14 predstavnikov drugih evropskih manjšin: Katalonci iz Španije, Bretonci iz Francije, Frizijci s Holandske in Slovenci iz Avstrije.

O čem je bil govor in kateri so bili središnji problemi, ki so jih predstavniki posameznih manjšin obravnavali?

Francesca: Med pogovorom smo dognali, da imamo v raznih manjšinah podobne probleme. Največji problem, s katerim smo se soočali je bil ta, da so manjšine premalo priznane. Tako smo združili moči in smo skušali med

raznimi predlogi dobiti kako rešitev; ena izmed teh je bila širjenje informacij o vsaki manjšini in to preko srečanj, seminarjev in knjig, tudi v angleškem jeziku, da bi se te čimbolj razširile.

Kako sta se vidva vključila v dogajanje, ali sta tudi sama sodelovala s kakim posegom?

Martin: Seveda sva se tudi udeležila pogovora in sva seznanila ostale z našo situacijo v Trstu. S pomočjo raznih knjig in brošuric, ki sva jih pripeljala z doma, sva obrazložila delovanje naših organizacij. Poleg tega pa so vsi prisotni okusili še potico in slovensko vino.

Kako gledata na to doživetje in na stike z ostalimi predstavniki?

Martin: Izkušnja je bila zelo zanimiva, ker sva spoznala mnogo ljudi in sva se soočala s problemi drugih manjšin.

ČESTITKE

MARTIN MAVER je julija z odliko in pohvalo dokončal študij na visoki šoli za telesno kulturo ISEF v Rimu. Iskreno mu čestitajo vsi člani Slovenskega kulturnega kluba ter Mladinskega odbora Slovenske prosvete in uredniški odbor Rasti.

Francesca: Zelo lepa je bila tudi izkušnja, ki sva jo imela s tamkajšnjo družino, ki nas je gostila. Ta je o Slovencih znala že precej stvari, zanimali pa so se in spraševali marsikaj o našem položaju in načinu življenja.

Martin: Z vsemi udeleženci seminarja in s prebivalci sva se takoj spoprijateljila in nastala je zelo prijetna družba, od katere sva se zadnji dan s težavo ločila.

Ali bi lahko, glede na to izkušnjo, predlagala kake nove prijemne in nasvete za našo manjšino?

Martin: Misliva, da so ti seminarji zelo poučni, ker se v stiku z drugimi soočaš s podobnimi problemi in se tako zaveš, da nisi sam v takem položaju.

Francesca: Po našem mnenju bi bilo dobro obdržati stike z drugimi manjšinami in skupaj organizirati podobne seminarje za širjenje informacije o našem obstoju.

Jadranka Cergol

Udeleženci seminarja na skupinskem posnetku.

BELO MESTO

Belo mesto, beli biser sredi platin. Moderno, tehnološko napredno in čisto novo mesto, zgrajeno iz nič v pičlih dvajsetih letih. Vse stavbe tega mesta so se v soncu bleščale s svojo belo barvo in s svojimi ogromnimi sinjimi šipami. Oblaki, ki so se v njih zrcalili, so v višinah nežno božali vrhove nebotičnikov. Življenje je bilo frenetično, včasih celo nevrotično, ampak vedno barvito in živahno, noben dosežek post-tehnološke dobe ni manjkal. Belo mesto je bilo dejansko eno najbolj novih in modernih mest na svetu, ponos gradbeništva enaindvajsetega stoletja.

Jan je bil petnajstleten fant, ki se je rodil in zrasel v Belem mestu. V mestu, ki mu je bilo popolnoma tuje. Tehnologija in moderno življenje ga nista mikala. Elektronske igre, virtualna zabavišča in holo-plesišča, kamor je zahajala vsa mladina, mu niso bila všeč, zato je bil Jan vedno sam, brez prijateljev, drugi enostavno niso mogli razumeti, zakaj se ne obnaša kot oni. Jan se je raje sprehajal po mestu in opazoval naravo okoli sebe. Najraje bi odkrival zgodovino tistega kraja, toda Belo mesto ni imelo zgodovine. Zaman je brskal po ogromni mestni knjižnici, pričevanj o obdobjih pred tem, post-tehnološkem, ni bilo. In vendar, je večkrat pomislil Jan, ni mogoče, da ni bilo prej nikakršnega naselja v tej lepi dolini. Nekajkrat je tudi poskusil vprašati malo starejše prebivalce mesta, očeta, mamo, profesorje. Toda večinoma so ga z začudenjem pogledali in mu odgovorili, naj misli na sedanost, ne pa na preteklost; drugi pa so se nervozno izognili odgovoru. Starejših prebivalcev pa sploh ni bilo, zdelo se je, da so se vsi priselili v mesto kakih trideset let prej. Skratka, zdelo se je, da je mesto res nastalo iz nič, kot so vsi trdili, Jan pa je že nekaj mesecev vedel, da ni tako. V predmestju so bile namreč tudi tako imenovane prepovedane cone, veliki predeli, ki jih je obdajala visoka ograja. Vstop v te cone je bil strogo prepovedan, samo izbrani delavci in inženirji so lahko hodili skozi

strogo zastražene vhode. Nihče ni mogel videti, kaj se je v teh conah dogajalo, saj so jih poleg ograje obdajala tudi obzidja. Z okoliških gričev se je le videlo, da so tam gradbišča, več pa se ni dalo razumeti. Vsak prebivalec Belega mesta je sicer vedel, da v teh prepovedanih conah stalno gradijo nove nebotičnike, le redki pa so se spraševali, zakaj so potemtakem cone obdane z zidom ter zastražene. Jan je bil eden izmed teh.

Številni sprehodi so mu omogočili, da je večkrat šel mimo visoke ograje kake prepovedane cone. Čisto slučajno je med enim izmed teh sprehodov šel mimo vhoda točno v trenutku, ko so se velikanska vrata obzidja še zapirala. Hitro je pokukal in na oni strani zagledal ruševine stare hiše. Tedaj pa ga je opazil do zob oborožen stražar in jezno naperil mitraljez vanj. V Janu je takoj zazvonil alarmni zvonec, zato se je bliskovito obrnil in stekel, kot bi ga nosil veter. Razumel pa je, da je končno dobil dokaz, da ima tudi Belo mesto svojo zgodovino.

Skrivnost je Jan obdržal zase. Takoj je razumel, da ni varno govoriti o nečem, kar vsi skrivajo. Radovednost pa je v njem iz tedna v teden naraščala. Ni mu dala miru. Stavba, ki jo je zagledal v notranjosti prepovedane cone, je bila brez dvoma iz dvajsetega stoletja. Čeprav je videl le majhen del porušene hiše, je Jan spoznal tipično arhitekturo preteklega stoletja, ko so hiše še gradili z opekami. Jan si ni mogel razložiti, zakaj skrivajo ostanke preteklosti, zakaj jih rušijo in nad njimi zidajo nove zgradbe. Zgodovinski ostanke, pa čeprav slabo hranjeni, bi morali biti ponos meščanov, ne pa sramota. Čemu potem tisti zid? Čemu prepoved vstopa? Čemu skrivnosti? Taka vprašanja so Jana čedalje bolj mučila, želja po odgovorih ga je naravnost slepila. Kaj naj stori? Naj razkrije komu svoje odkritje in naj vpraša za pojasnila ali pa skuša sam najti rešitev? Nazadnje se je odločil, da bo sam razkril, kaj vsega se skriva v prepovedanih conah.

Naslednji teden jo je Jan vsak dan takoj po pouku odpihal v predmestje, da bi si lahko ogledal obzidje južne prepovedane cone. Zdelo se mu je namreč, da je ta cona slabše zastražena od ostalih in da ima torej le tu možnost, da se na kak način vthotapi. Vsako popoldne je do večera na skrito opazoval ograjo in obzidje iz različnih zornih kotov. Nekajkrat je celo ponoči zbežal od doma, da bi lahko od daleč gledal prepovedani sad. Ves čas pa je vedel, kaj tvega. Končno je po šestih dneh našel šibko točko železne ograje. Že naslednjega jutra je v šoli sklenil, da bo isto noč vdrl v cono, čeprav bi lahko vsako nepredvidnost plačal z življenjem. Ure in ure je med opazovanji premleval, če se mu splača toliko riskirati samo zato, ker so prepovedane cone vzbudile njegovo radovednost, in vsakič je prišel do zaključka, da se.

Pozno ponoči se je Jan z nahrbtnikom na ramenih priplazil do južne prepovedane cone. Skril se je za zidek neke hiše in pogledal proti ograji. Točno nasproti njemu je zagledal šibko točko: spodnji del železne ograje je bil nekoliko zvit, tako da bi se lahko kaka živalica ali človek manjše postave splazil skozi. Moral pa je paziti, ker je bila ograja stalno zastražena. Reflektorji so s stražarskih stolpčev stalno svetili gor in dol po ograji, poleg tega pa so krožili tudi oboroženi stražarji, ki bi vsakega nezaželjenega gosta brez premisleka prestrelili. Izbira pravega trenutka je bila odločilna. K sreči je luna komaj kaj svetila, tako da je bila noč razmeroma temna. Jan se je v svojem skrivališču najprej pripravil. Oblekel si je temna oblačila in se po obrazu pobarval s črno barvo. Nazadnje je iz nahrbtnika potegnil še staro rjuho, ki jo je prejšnje dni skrbno pripravil. Ogrnil si jo je čez glavo in čez ramena, kot nekaj plašč. Nato je svoj nahrbtnik skril pod zidek in se spet ozrl proti ograji. Čas je bil zrel, sedaj se je šlo za vse ali za nič. Jan se je zaman skušal pomiriti, od same napetosti je dihal hitro in nervozno, srce je bilo kot še nikoli in pumpalo adrenalin po žilah. Gledal je stražarja, ki se je pred njim mirno pomikal od desne proti levi. Komaj je ta izginil, je

Jan skočil čez zidek. Hotel je že steči proti ograji, toda vedel je, da mora najprej počakati, da reflektor posveti ograjo, drugače bi se to lahko zgodilo v najslabšem trenutku. A časa na razpolago ni bilo veliko, stražar se je vračal vsake štirideset sekund! "Dajmo, hitro, hitro!", je s stisnjenimi zobmi zastokal Jan. In ravno tedaj je reflektor posvetil mimo. Jan je takoj začel teči proti ograji. Razdalja ni bila velika, ampak vsaka sekunda je bila zlata vredna. Jan je trdno upal, da se ni zmotil in da se bo mogel splaziti skozi špranjo. - Deset sekund! - V trenutku, ko je dosegel ograjo, je bil že na tleh. Roke in glavo je pomolil skozi ograjo in se začel porivati. - Pet sekund! - Ni se zmotil. Odprtina je bila dovolj široka za njegovo suho telo. Toda kar naenkrat se ni mogel premikati. - Tri! - V višini pasa se je zataknilo, in čeprav je Jan zadržal trebuh, kolikor mu je napetost dovoljevala, se ni mogel zganiti. - Dve! - Z vsemi močmi se je skušal preriniti, a vseeno ni šlo. - Ena! - Še enkrat se je zasukal, vendar neuspešno. - Nič! - Ko je že zaslišal korake stražarja, je k sebi potegnil roke, glavo in noge in se pokril z rjuho. To je namreč pobarval v sivo in rjavo barvo, tu pa tam prilepil kak kamenček, tako da je bila čisto podobna prašnim tlem. Zdaj je moral Jan samo čakati in upati. Oči so mu bile tesno stisnjene, dih mu je kar zastal, srce je bobnelo kot noro. Koraki stražarja so se približevali. Zgledalo je že, da rjuhe ni opazil, tedaj pa so se koraki kar na lepem ustavili. Nekaj centimetrov proč od Janovih nog se je stražar ustavil in začel nekaj vleči iz žepa. Jan je naravnost okamenel. Jasno je slišal, da se je stražar pripravil in malo je manjkalo, da ni poskočil, ko je iz stražarjevih rok prišel kovinski zvok. Kmalu zatem je stražar globoko vdihnil, nato pa izdihnil. "Cigareta! Stražar si je samo prižgal cigareto, ni me videl!", si je mislil Jan. Še malenkost je počakal, da so se koraki spet nekoliko oddaljili, nakar se je spet posvetil ograji. Vedel je, da se ne bo na nikakršen način spravil skozi, če se ne bo prej umiril in sprostil trebušne mišice. V mislih je štel sekunde in začel počasi ter regularno dihati. Komaj je videl, da je reflektor posvetil rjuho in šel mimo, je zajel zrak, ga za trenutek zadržal v pljučih,

in ga počasi izdihnil do zadnje sapice. Nato se je z rokami in stopali spet porinil naprej in končno prišel na drugo stran. Hitro je stekel proti obzidju. Najhujše je bilo mimo, obzidje ni bilo posebej zastraženo. Najprej si je snel rjuho z ramen in jo obrnil. Na drugi strani je bila namreč betonsko siva. Potegnil si jo je čez glavo in se v celoti ovil vanjo. Od daleč je bil zdaj praktično neviden. Previdno in počasi se je Jan pomikal ob obzidju, dokler ni prišel do okenca, skozi katero so delavcem prinašali hrano. Okence je bilo malenkost večje od špranje v ograji, zato se je Jan z lahkoto vtihotapil. Končno je bil v notranjosti prepovedane cone. Pred njim so se vse naokrog dvigali bodoči nebotičniki. Jan pa je vedel, da je cona velika in da bo lahko našel kaj bolj zanimivega. Tedaj je od daleč zaslišal zvoke delavcev, ki so z različnimi stroji kopal, in se odločil, da bo šel tja, proti zvokom, proti južnemu delu cone. Nekaj časa je hodil in zvoki so bili že nevarno blizu, na levi in na desni pa je videval sama gradbišča. Naenkrat ga je presunil osupljiv pogled. Ob cesti ni stala ena sama hiša iz dvajsetega stoletja, temveč pet, deset, na desetine! Nekatero so še stale pokonci, vendar so vse bile nekako razjedene. Jan si tega ni mogel razložiti. To ni bil zob časa, nekaj drugega jih je uničilo, bile so polne lukenj, velikih, majhnih, vseh oblik in velikosti. Jan ni mogel razumeti. To je morda bilo včasih cvetoče mesto, zakaj pa o tem ne govorijo? In zakaj skrivajo te hiše? Jan se je kar naprej pomikal po tisti, ki je morala včasih biti ena izmed najpomembnejših mestnih cest, nakakšna arterija, ki je prelivala ljudi v mesto in iz njega, dokler ni prišel skoraj do roba prepovedane cone. Tam so pod razsvetljavo močnih reflektorjev kopal v zemljo izbrani delavci. Jan se je skril v senco ruševine in opazoval delo. Nekaj je bilo narobe. Hrupni stroji so ves čas vlekli na dan zemljo, mešano s čudnimi kamni. Takih kamnov ni še nikoli videl, saj se mu je zdelo, da so polni lukenj. Pozorno se je pomaknil bliže, da bi bolje pogledal. Toda spotaknil se je v štrleč kamen in padel na tla. Jezno je zagrabil kamen, da bi ga v besu zalučal daleč proč, tedaj pa je opazil, da ta kamen sploh ni bil kamen. Srh ga je spreletel

in mu dajal občutek, kot da mu je zagomazelo v hrbtu. V roki pred seboj sploh ni držal kamna, temveč človeško lobanjo. Hitro jo je spustil na tla in si obrisal roko v hlačnico. Obupano je spet pogledal proti delavcem in se še bolj prestrašil. Vsi tisti kamni, ki so jih vlačili na dan, so bile človeške kosti. Na stotine lobanj, kolkov, reber, stegnenic. In vsaka lobanja, kot tudi tista pred njim, je imela na čelu luknjo. Prestreljene lobanje. Umorjeni ljudje. Kaj naj bi to pomenilo? Jan je v grozi pogledal proti izhodu iz cone in se kar sesedel ob pogledu na rob ceste, kjer je stala tabla z imenom mesta. Solze so ga obilno oblile, kajti sedaj mu je bilo vse jasno. Belo mesto je bilo umetno mesto, ki so ga na novo zgradili in naselili v enaindvajsetem stoletju, očitno da bi skrili preteklost tega kraja. Do konca dvajsetega stoletja pa je tu stalo drugo mesto, ki ga je huda vojna dobesedno porušila do tal. Vsaka hiša je doživela napad, na desetisoče ljudi so hladnokrvno iztrebili in jih na hitro zakopali, potem pa začeli rušiti vse ostanke, da bi ljudje pozabili. Na tabli je bilo napisano ime tega mesta: "Sarajevo".

Avtor je za ta prispevek prejel 1. nagrado na literarnem natečaju SKK z naslednjo utemeljitvijo:

Zelo spretno in doživeto napisana pripoved, ki bralca kar sili k branju. Avtor ima prav gotovo smisel za pisanje in dokajšnjo mero občutljivosti za dogajanje zunaj sebe. Preseneča nas tudi s prefinjenim čutom za dramatičnost. Sestavek je metafora življenja v današnjem svetu nasilja.

Tomaž Susič

**RAST, mladinska priloga Mladike,
34133 Trst, ulica Donizetti 3
Pripravlja uredniški odbor mladih.**

**Pri tej številki so sodelovali:
Maila Ozbič, Neva Zaghet, Jadranka
Cergol, Erik Sancin, Breda Susič,
Nadja Roncelli in Tomaž Susič.**

Številko je uredila Breda Susič.

Trst, september 1996

**Tisk Graphart
Drev. G. D'Annunzio 27/E,
Tel. 040/772151**